

Частина III

ПРАКТИКА ПРОФЕСІЙНОЇ ПІДГОТОВКИ ФАХІВЦІВ

УДК 378-051:378.046-021.66

Н. Г. Батечко

ОСОБЛИВОСТІ ОРГАНІЗАЦІЇ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ МАГІСТРАНТІВ – МАЙБУТНІХ ВИКЛАДАЧІВ ВИЩОЇ ШКОЛИ

Розглядаються актуальні питання організації самостійної роботи при підготовці викладачів вищої школи умовах магістратури. Аналізуються наукові джерела педагогічної теорії щодо організації та змісту самостійної роботи у вищій школі. Адаптовано акмесинергетичну модель підготовки викладачів вищих навчальних закладів до вивчення рівнів організації самостійної роботи магістрантів – майбутніх педагогів. Доведено взаємозв'язок досягнення майбутнім викладачем вищої школи вершин професіоналізму, процесу його самоорганізації з розвитком навичок самостійної роботи.

Ключові слова: самостійна робота; викладач вищої школи; магістратура; акмесинергетика.

Вступ. Підготовка майбутніх фахівців в умовах магістратури передбачає формування у магістрантів психолого-педагогічної готовності до здійснення викладацької діяльності в умовах різних типів вищих навчальних закладів. Разом з тим, варто зазначити, що проблему професійно-педагогічної підготовки викладачів вищої школи в умовах магістратури ще не достатньо досліджено в теоретичному і методологічному аспектах, що не дозволяє повною мірою використовувати потенціал магістратури для відтворення кадрів вищої школи України.

Активні пошуки педагогічних технологій професійно-педагогічної підготовки майбутніх викладачів вищої школи в умовах магістратури, формування його як фахівця, здатного не лише здобувати знання, а й творчо реалізовувати їх відповідно до практичних вимог вищої школи та ринку праці, мають вектор спрямований на самостійну роботу магістранта. Посилення ролі самостійної роботи магістрантів означає принциповий перегляд організації навчально-виховного процесу у вищому навчальному закладі, який повинен бути налаштованим так, щоб розвивати у майбутніх педагогів вміння вчитися, формувати здібності до саморозвитку, творчого застосування отриманих знань у майбутній професійно-педагогічній діяльності.

Метою статті є теоретико-методологічне обґрунтування організації самостійної роботи майбутніх викладачів вищих навчальних закладів в умовах магістратури та її моделювання.

Проблема організації самостійної роботи студентів завжди була у центрі уваги педагогів, психологів та методистів. Так, зокрема, І.А. Зим-

ня називає самостійну роботу вищою формою навчальної діяльності. У той самий час дослідниця відзначає діяльнісний характер самостійної роботи. У цьому аспекті самостійна робота розглядається вченою, як організована самим учнем в силу його внутрішніх пізнавальних мотивів, у найбільш зручній, раціональній з його точки зору час, контрольована ним самим у процесі і за результатами діяльності на основі опосередкованого системного управління нею з боку вчителя (Зимняя І.А., 2004, с.252). В.І. Загвязинський розглядає самостійну роботу як діяльність студентів по засвоєнню знань і умінь, що протікає без безпосереднього керівництва викладача, хоча і направляється ним. (Загвязинський В.І., 2007, с.155).

Навчання студентів методам самостійного навчання та науково-обґрунтованої дії С.І. Архангельський вважає особливістю методики навчання у вищій школі. Основним завданням самостійної роботи студентів, на переконання дослідника, є вміння здобувати наукові знання шляхом особистих пошуків і активного інтересу до придбання цих знань. (Архангельський С.І., 1980, с.329).

У нормативних документах Міністерства освіти і науки України, інших наукових джерелах самостійна робота визначена як форма організації навчального процесу: основний засіб засвоєння студентом навчального матеріалу в час, вільний від обов'язкових навчальних занять, зміст якої визначається робочою навчальною програмою дисципліни та методичними рекомендаціями викладача; як самостійний пошук необхідної інформації, набуття знань для вирішення навчальних, наукових і професійних задач, важливий засіб педагогічного керівництва та управління самостійною

пізнавальною діяльністю; як цілеспрямовану, внутрішню, структуровану самим суб'єктом діяльність, виконання якої вимагає досить великого рівня самосвідомості, рефлексивності, самодисципліни, особистої відповідальності; як спеціально організовану діяльність студентів з урахуванням їх індивідуальних особливостей, спрямовану на самостійне виконання навчальних завдань різних рівнів складності як на аудиторних заняттях, так і в позааудиторний час.

Запровадження основних положень Болонської декларації у вітчизняну систему вищої освіти активізувало дослідження самостійної роботи студентів. За вимогами Болонських домовленостей обсяги самостійної роботи студентів мають досягати 50–60% від загального обсягу навчального часу (В.Л. Ортинський, 2009, с.101). В.Л. Ортинський, аналізуючи сутність Болонського процесу та кредитно-модульної системи організації навчального процесу, наголошує на важливості для студента не лише осмислити і засвоїти інформацію, але й навчитися її практично застосовувати і приймати рішення. За таких умов зменшується частка прямого, зовні заданого інформування, і розширюється застосування інтерактивних форм і методів роботи студентів під керівництвом викладача («тьютора») та повноцінної самостійної роботи в лабораторіях, читальних залах, на об'єктах майбутньої професійної діяльності (В.Л. Ортинський, 2009, с.249).

Стосовно класифікації самостійної роботи П.І. Підкасистий виокремлює самостійну роботу за зразком, конструктивно-варіативну, евристичну (частково-пошукову) і творчо-дослідницьку (П.І. Підкасистий, 2011). Так, зокрема, самостійна робота за зразком передбачає розв'язання типових задач, виконання різноманітних вправ за прикладом. На цьому рівні відбувається засвоєння навчальної інформації, але, на думку науковця не розвивається творча активність. За умов проведення конструктивно-варіативної самостійної роботи відтворюються не лише функціональні характеристики знань, але також і їх структурне значення для розв'язання інших завдань, проблем, ситуацій. На думку П.І. Підкасистого, на цьому етапі відбувається відтворення і розуміння явищ, які вивчаються. Евристична самостійна робота пов'язана з розв'язанням питань, проблем, висвітлених на лекціях, семінарських, лабораторних, практичних заняттях та охоплює вироблення умінь бачити проблему, самостійно виявляти причину її виникнення, розробляти план вирішення проблеми. Водночас здійснювати більш глибоке розуміння явищ, процесів і розпочинати творчу діяльність. За умов проведення дослідницької самостійної роботи пізнавальна активність набуває творчого, пошукового характеру. На цьому рівні розумової діяльності, доводить П.І. Підкасистий, виявляється інтелектуальний

потенціал і творчі здібності. Означені види самостійної роботи науковець розглядає як етапи, які мають пройти студенти для досягнення найвищого рівня здібностей до творчої діяльності (Підкасистий П.І., 2011).

В.Л. Ортинський розподіляє самостійну роботу як вид навчальної діяльності на такі рівні (В.Л. Ортинський, 2009, с.249):

- доаудиторну (підготовка до модульного контролю та іспитів);
- аудиторну (слухання лекцій, участь у семінарських заняттях, виконання практичних і лабораторних робіт);
- післяаудиторну (підготовка рефератів і курсових робіт, написання дипломної роботи, робота з літературою, відпрацювання тем лекцій і семінарських занять, виконання практичних і лабораторних робіт студентами заочної форми навчання).

Ці рівні, на думку В.Л. Ортинського, забезпечуються системою навчально-методичних засобів. Зокрема, йдеться про навчальні методичні пакети до самостійного вивчення дисципліни, окремі елементи самостійної роботи на аудиторних заняттях, підготовчу роботу до практичних, семінарських, лабораторних занять, робота з навчальною літературою, збір, накопичення матеріалів для самостійного опрацювання тощо.

Характеризуючи розвиток самостійності, незалежності в оцінках, судженнях, діях студентів С.О. Сисоєва виокремлює такі рівні їх розвитку (Сисоєва С.О., 2011, с.282):

- високий (критерії оцінки: коливання, сумніви, відстоювання своєї думки, рішучість у судженнях і діях, виконання дій без сторонньої допомоги);
- середній (критерії оцінки: коливання, сумніви, відстоювання своєї думки зі сторонньою допомогою, рішучі дії за підтримки дорослого);
- низький (критерії оцінювання: орієнтація на інших, безпосередня участь дорослого в діяльності студента).

Поряд з диференціюванням рівнів самостійної роботи варто зазначити функції, які вона виконує (Антонюче М.С., 1995, с.60):

- пізнавальну (визначається засвоєнням студентом систематичних знань з навчальних дисциплін);
- самостійну (полягає у формуванні умінь і навичок самостійного осмислення і творчого застосування);
- прагматичну (передбачає вміння студента вчасно передбачати й оцінювати і можливий результат і саме виконання завдання);
- виховну (полягає у формуванні самостійності як риси характеру).

Розглядаючи рівні самостійної роботи майбутніх викладачів вищої школи в умовах магістратури, за основу візьмемо акмесинергетичну модель їх

підготовки (Батечко Н.Г., 2012, с.14-23), суть якої полягає у взаємозв'язку досягнення майбутнім педагогом вершин професіоналізму (акме) та процесом самоорганізації фахівця. Еволюція цього феномену прослідковується моделюванням процесу підготовки майбутнього викладача вищої школи в умовах магістратури у вигляді деякої функціональної залежності $\eta = \psi(\xi)$ (рис.1), де ξ – змінна рівня професіоналізму фахівця, а η – змінна рівня його самоорганізації. Відповідно на рис.1: вісь $O\eta$ – вісь зміни рівня самоорганізації майбутнього викладача вищого навчального закладу, а вісь $O\xi$ – вісь зміни рівня його професіоналізму.

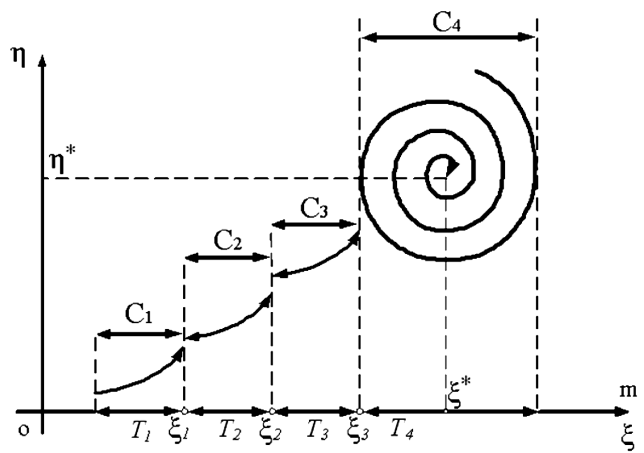
Доведемо взаємозв'язок досягнень майбутнім педагогом вершин професіоналізму (акме), процесу самоорганізації з рівнями самостійної роботи майбутніх викладачів у процесі навчання в магістратурі.

На нашу думку, під час навчання в магістратурі, коли відбувається перехід майбутнього педагога від одного періоду до іншого (професійне самопізнання \rightarrow професійне самовиховання \rightarrow професійний саморозвиток \rightarrow професійне самовдосконалення), які позначені на рис.1 відповідно: T_1, T_2, T_3, T_4 , змін зазнає і самостійна робота магістрантів, рухаючись від одного рівня до іншого.

У процесі експериментальної роботи нами було встановлено, що періоду T_1 (професійного самопізнання), коли відбувається становлення, розвиток та вибір життєвого шляху майбутнім фахівцем, притаманний рівень самостійної роботи, переважно, за зразком (C_1) (рис. 1). Не усвідомлюючи у повному обсязі своєї майбутньої професійно-педагогічної діяльності та лише накопичуючи теоретичні знання і практичні навички, магістранти під час самостійної роботи на рівні C_1 можуть лише засвоювати навчальну інформацію. На цьому рівні магістранти опановують термінологічний апарат, зокрема циклу психолого-педагогічних дисциплін (для магістрантів непедагогічних навчальних закладів), технологію організації самостійної роботи. Об'єктом дослідження магістранта стають його власні вміння та навички організації самостійної роботи, мотиви майбутньої професійно-педагогічної діяльності.

Під час періоду T_2 (професійного самовиховання) магістрант намагається відбирати важливу для нього інформацію. Тому на цьому етапі самостійна робота набуває конструктивно-варіативного характеру (рівень C_2).

За таких умов відбувається накопичення досвіду пошуку та обробки інформації з психолого-педагогічних та фахових дисциплін. Оскільки професійне самовиховання, на нашу думку, буде проходити ефективніше за умов зовнішньої дії на педагогічну систему підготовки магістрів, а саме підтримки викладача, то ми погоджуємося з І.М. Шимко у тому, що ефективність самостійної навчальної роботи студентів значною мірою за-

- T_1 – період самопізнання
- C_1 – рівень самостійної роботи «за зразком»
- T_2 – період самовиховання
- C_2 – конструктивно-варіативний рівень
- T_3 – період саморозвитку
- C_3 – евристичний рівень
- T_4 – період самовдосконалення
- C_4 – дослідницький рівень

Рис. 1. Модель взаємозв'язку процесу підготовки викладачів вищої школи в умовах магістратури з рівнями самостійної роботи магістрантів

лежить від виконання певних дидактичних умов, до яких дослідниця відносить керівництво самостійною роботою, урахування індивідуальних особливостей студентів під час організації змісту навчальної роботи, використання завдань, проблемного характеру (Шимко І.М, 2003). Саме з цією метою у процесі професійно-педагогічної підготовки майбутніх викладачів вищої школи в умовах магістратури активно застосовується одна з форм самостійної роботи студентів – індивідуальні навчально-дослідні завдання, як один із видів поза аудиторної індивідуальної роботи магістрів.

Зауважимо, що на рис.1 ми показали точку біфуркації (ξ_1), як точку розриву досліджуваної функціональної залежності $\eta = \psi(\xi)$ – процесу підготовки викладачів вищої школи в умовах магістратури, вказуючи тим самим, що на етапі T_2 періоду професійного самовиховання вибір педагогічної професії може відбутися, а може і ні. Вважаємо, що саме самостійна робота на цьому етапі сприятиме стимулюванню позитивних мотивів магістрантів у виборі викладацької професії.

Оскільки в період професійного саморозвитку (T_3) відбувається структурування, зростає упорядкованість, мінімізується кількість варіантів подальшої професійної діяльності магістрантів, то змін зазнає і самостійна робота. Вона охоплює вироблене вміння бачити проблему, самостійно виявляти причину її виникнення, розробляти план вирішення проблеми. Тобто самостійна робота магістрантів на цьому рівні (C_3) характеризується не пошуком узагалі, а віднайденням шляхів

вирішення проблем, не тільки засвоєнням результатів наукового пізнання, системи знань, але й самого процесу отримання цих результатів, формування пізнавальної самостійної діяльності магістрантів, розвиненню їх творчих здібностей. На цьому етапі варто стимулювати результативність самостійної роботи, що на думку Л.І Білоусової та О.Г. Колгатіна, зумовлюється застосуванням програмних засобів самонавчання, самоконтролю та самокорекції, підтримки предметної та професійної діяльності, а також засобів опрацювання та подачі результатів самостійної роботи студентів, підвищення мотивації студентів за рахунок її наближення до реальних умов майбутньої професійної діяльності, вдосконалення управління діяльності викладача за рахунок автоматизації інформаційно-інструктивного, реєстраційно-облікового та контрольо-оцінювального компонентів (Білоусова Л.І., 2000).

На цьому етапі магістранти можуть готувати реферативні дослідження з психолого-педагогічної та методичної літератури, брати участь у педагогічних тренінгах, моделювати ситуації, що активно використовуватимуться на заняттях з педагогіки, психології та мають за кінцеву мету надати майбутньому викладачеві необхідну допомогу в майбутній педагогічній діяльності. Зауважимо, за умови, коли педагогічні та психологічні завдання мають характер дослідницьких, у процесі їх виконання використовуються наукові методи спостереження, аналізу, порівняння з наступним визначенням причинних зв'язків або їх систематизації, у магістрантів відбувається накопичення досвіду самостійної роботи, зокрема, пошуку та обробки інформації з психолого-педагогічних та фахових дисциплін та закладається підґрунтя у необхідності самовдосконалення.

На етапі T_4 – професійного самовдосконалення майбутнього педагога, коли в нього зароджується бажання руху до вершин «акме» та нового рівня набуває професійна самореалізація, якісно змінюється і рівень самостійної роботи магістранта. За таких умов вона набуває дослідницького характеру. На цьому рівні самостійної роботи (C_4) магістранти отримують дослідницькі завдання креативного характеру, що передбачають відпрацювання комплексу соціально-рольових дій майбутнього викладача в нестандартних ситуаціях професійно-педагогічної діяльності як змодельованих у процесі засвоєння при зменшених модуль, так і реальних, до яких магістрант залучається у процесі проходження асистентської практики. Зауважимо, що виконання дослідницьких завдань на цьому етапі має характер самостійного пошуку та визначається характером операційних дій суб'єктів: узагальненню, систематизація набутого досвіду щодо виділення педагогічних проблем осмисленню педагогічної діяльності, проведення педагогічного експерименту, оформлення

результатів, висунення та обґрунтування висновків, визначення подальших шляхів розв'язання педагогічних проблем. На цьому рівні розумової діяльності, зазначає П.І. Підкасистий, виявляється інтелектуальний потенціал і творчі здібності студентів, реалізуються їх дослідницькі здібності (Підкасистий П.І., 2011).

Вкажемо на певні особливості взаємозв'язку процесу формування самоорганізації майбутніх викладачів вищих навчальних закладів та організації самостійної роботи магістрантів. Досліджено що процеси самоорганізації педагогічних систем у сучасній аудиторії сприймаються як малокеровані зовні і такі, що руйнують усталену організаційну схему навчання у вищій школі (Батечко Н.Г., 2012). Справді, з позицій синергетики впровадження нових активних форм навчання провокують невизначений хаотичний початок. Проте, згодом на мікрорівні в студентській аудиторії виникають центри нової організації, навколо яких формуються нові мікроструктури, які вже потребують певного керування ними. Подібні явища можемо спостерігати і під час проведення само організаційної роботи з магістрантами. На ці процеси вказує і І.А. Шайдур, підкреслюючи, що індивідуально орієнтований підхід до організації самостійної роботи передбачає систематизацію індивідуально-психологічних відмінностей студентів, формування типологічних мікрогруп за певними ознаками (успішність, працездатність, рівень домагань) та діяльність викладача з цими групами на основі індивідуально орієнтованого підходу (Шайдур І.А., 2003).

Висновки. Підводячи підсумки проведеного дослідження, варто зазначити, що підготовка висококваліфікованих викладачів вищих навчальних закладів в умовах магістратури – освічених і інтелігентних особистостей, неможлива без підвищення ролі самостійної роботи магістрантів – майбутніх педагогів, спрямованої на стимулювання їх професійного зростання та виховання їх творчої активності. Педагогічна система організації самостійної роботи повинна сприяти вирішенню основних навчальних завдань: набуття магістрантами глибоких і ґрунтовних знань, формування вмінь самостійно працювати, поглиблювати знання та застосовувати їх на практиці. На нашу думку, самостійна робота матиме більш ефективний результат якщо здійснюватиметься на засадах акмесинергетики. Доведено взаємозв'язок досягнення майбутнім викладачем вищого навчального закладу вершин професіоналізму, процесу його самоорганізації з розвитком навичок самостійної роботи майбутнього педагога. Проведені дослідження, на нашу думку, дозволяють узагальнити зміст та організацію самостійної роботи студентів магістратури та виокремлюють її особливості при підготовці викладачів вищих навчальних закладів.

Література

1. **Антонюче М.С.** Психологічні особливості формування у студентів умінь і навичок самостійної роботи / М.С.Антонюче // Сучасні педагогічні технології у вищій школі: наук.-метод. зб. – К.,1995. – С. 111-113.
2. **Архангельский В.И.** Учебный процесс в высшей школе, его закономерные основы и методы / Архангельский В.И. – М.: Высш. шк., 1980. – 368 с.
3. **Батечко Н.Г.** Акмесинергетична модель підготовки викладача вищої школи в умовах магістратури / Н.Г. Батечко // Педагогічний процес: теорія і практика. – 2012. – Вип.5. – С.14-23.
4. **Білоусова І.М.** Засоби інформаційних технологій як впливовий фактор навчальної діяльності / І.М.Білоусова, О.Г.Колгатін // Засоби навчальної та науково-дослідної роботи: зб. наук.пр. за заг ред. проф. В.І.Євдокимова, проф. О.М.Микитюка. – Х., 2000. – Вип. 14. – С. 145-150.
5. **Загвязинский В.И.** Методология и методы психолого-педагогического исследования: учеб.пособие для студ.высших учеб.заведений / В.И.Загвязинский, Р.Атаханов. – М.: Издательский центр «Академия», 2007. – 208 с.
6. **Зимняя И.А.** Педагогическая психология: [учеб. для вузов] / Зимняя И.А. – [2-е изд. перераб., доп., испр.]. – М.: Логос, 2004. – 384 с.
7. **Ортинський В.Л.** Педагогіка вищої школи: [навч. посіб. для студ. вищих навч. закладів] / Ортинський В.Л. – К.: Центр учбової літератури, 2009. – 472 с.
8. **Педагогіка:** [учеб. пособ.] / Под ред. П.И. Подкасистого. – [2-е изд. испр. и доп.]. М.: Юрайт, 2011. – 502 с.
9. **Сисоєва С.О.** Вища освіта України: реалії сучасного розвитку / С.О.Сисоєва, Н.Г.Батечко. – К.: ВД ЕКМО, 2011. – 344 с.
10. **Шайдур І.А.** Організація самостійної роботи студентів педагогічних університетів на основі індивідуально-орієнтованого підходу: автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. пед. наук: спец. 13.00.04 / І.А. Шайдур. – К., 2003. – С.15.
11. **Шимко І.М.** Дидактичні умови організації самостійної роботи студентів вищих навчальних закладів: автореф. дис. на здобуття наук.ступеня канд.пед. наук: спец. 13.00.04 -/І.М.Шимко. – Кривий Ріг, 203. – 20 с.

References

1. **Antonyuche M.S.** Psychological features of formation of students' skills of independent work / M.S.Antonyuche // Modern educational technology in higher education, scientific-method. Coll. - K., 1995. - P. 111-113. (in Ukrainian)
2. **Arkhanhelskyi V.Y.** Teaching Process in High society school, his zakonomernye Fundamentals and Methods / Arkhangelsk VI - M.: High society. HQ., 1980. - 368 p. (in Russian)
3. **Batechko N.H.** Akmesinerhetychna model of training high school teacher in terms of Master / Batechko NH// Teaching Process: Theory and Practice. - 2012. - Vyp.5. - S.14-23. (in Ukrainian)
4. **Bilousova I.M.** Means of information technology as an influential factor in learning activities / I.M.Bilousova, O.H.Kolhatin // means of educational and research work: Coll. nauk.pr. ed by the Society. prof. V.I.Yevdokymova Sci. O.M.Myktyuka. - H., 2000. - Vol. 14. - P. 145-150. (in Ukrainian)
5. **Zahviazynskyi V.Y.** Methodology and Teaching Methods psyoloho-study: ucheb.posobye for stud. vysshyyh ucheb.zavedenyu / V.Y.Zahvazynskyu, R.Atahanov. - M.: Publishing Center "Academy", 2007. - 208 p. (in Russian)
6. **Zymniaia Y.A.** Pedahohycheskaya Psychology: [Textbook. for high schools] / Zymnyaya IA - [2nd ed. rev., ext., Corr.]. - M.: Logos, 2004. - 384 p. (in Russian)
7. **Ortynskyi V.L.** Pedahohika vyshchoi shkoly: [navch. posib. dlia stud. vyshchykh navch. zakladiv] / Orpynskyi V.L. – K.: Tsentr uchbovoi literatury, 2009. – 472 s. (in Ukrainian)
8. **Pedagogika:** [Textbook. posob.] / Ed. PI Stony. - [2nd ed. Corr. and add.]. M.: Yurayt, 2011. - 502 p. (in Russian)
9. **Sysoieva S.O.** Higher education Ukraine: realities of contemporary / S.O.Sysoyeva, N.H.Batechko. - K.: WA ESMO, 2011. - 344 p. (in Ukrainian)
10. **Shaidur I.A.** Organization of independent work of students of pedagogical universities based on individual-oriented approach: Author. Thesis. for obtaining sciences. degree candidate. ped. sciences spets.13.00.04 / IA Shaydura. - K., 2003. - P.15. (in Ukrainian)
11. **Shimko I.M.** Didactic conditions of independent work university students: Thesis. Thesis on competition .. nauk.stupenya kand.ped. sciences specials. 13.00.04 - / I.M.Shymko. – Copenhagen, 203 - 20 p. (in Ukrainian)

Н. Г. Батечко

**ОСОБЕННОСТИ ОРГАНИЗАЦИИ САМОСТОЯТЕЛЬНОЙ РАБОТЫ МАГИСТРАНТОВ –
БУДУЩИХ ПРЕПОДАВАТЕЛЕЙ ВЫСШЕЙ ШКОЛЫ**

Рассматриваются актуальные вопросы организации самостоятельной работы при подготовке преподавателей высшей школы в условиях магистратуры. Анализируются научные источники педагогической теории относительно организации и содержания самостоятельной работы в высшей школе. Адаптировано акмесинергетическую модель подготовки преподавателей высших учебных заведений к изучению уровней организации самостоятельной работы магистрантов – будущих педагогов. Доказана взаимосвязь достижения будущим преподавателем высшей школы вершин профессионализма, процесса его самоорганизации с развитием навыков самостоятельной работы.

Ключевые слова: самостоятельная работа; преподаватель высшей школы; магистратура.

N. G. Batechko

**PECULIARITIES OF ORGANIZATION OF FUTURE HIGHER EDUCATION TEACHERS'
INDIVIDUAL WORK**

Actual problems of masters' individual work organization – future teachers of higher educational establishments are examined in this article. The author pays attention at increasing the role of masters' individual work as principal re-examination of educational process organization in higher educational establishment. Scientific sources of pedagogical theory organization and content of students' individual work organization in higher educational establishment are analyzed here. Levels of individual work as a kind of training activity are differentiated here. It was defined the main functions which individual work performs.

It was adapted the acmesynergetic model of higher educational establishment teachers' training to studying the levels of masters – future teachers' individual work organization. It was proved the interconnection of achievement by teacher the pitches of professionalism (acme), process of its self-organization with forming the levels of future teachers' individual work during master degree training. It was indicated the quality change of masters' individual work during their professional self – development, when intellectual potential, creative and research skills are found.

Peculiarities of future higher educational teachers' self-organization process during individual work in terms of master degree training are examined here.

Key words: individual work; higher educational establishment teachers; master degree; acmesynergy.

Рецензенти

Сисоєва С. О. – д. пед. н., проф., чл.-коресп. НАПН України,
Вайнола Р.Х. – д.пед. н., проф.

Стаття надійшла до редакції 11.09.14

УДК 37.013.42:378.1

В. С. Корнят

**ВІДБІР ЗМІСТУ ФОРМУВАННЯ ДІАГНОСТИЧНИХ УМІНЬ
МАЙБУТНІХ СОЦІАЛЬНИХ ПЕДАГОГІВ**

Розглядається проблема інноваційних підходів до організації процесу професійної підготовки майбутніх соціальних педагогів у педагогічних коледжах. Зосереджено увагу на питанні удосконалення змістового наповнення навчальних дисциплін в процесі навчання. Здійснено аналіз наукових досліджень щодо вимог до підбору змісту освіти. Охарактеризовано принципи відбору змісту професійної підготовки соціальних педагогів. Проаналізовано зміст навчальних програм в контексті формування діагностичних умінь майбутніх соціальних педагогів, запропоновано систему удосконалення їх змістового наповнення.

Ключові слова: діагностичні уміння; зміст; навчально-методичний комплекс; принцип; професійна підготовка; соціальний педагог; формування.

Вступ. В умовах реформування педагогічної освіти в Україні особливої ваги набуває питання про новий якісний рівень підготовки фахівців, їх професійних знань та умінь. В Україні існує потреба у таких соціальних педагогах, які б володіли сучасними технологіями соціально-педагогічної роботи, які спрямовані на покращення соціального функціонування підрастаючого покоління.

Проблемі змісту професійної підготовки соціальних педагогів присвячені ряд наукових досліджень, зокрема С. Харченко, В. Поліщук, Р. Вайнола, О. Гомонок. Вони наголошують на тому, що соціальний педагог працює у відкритому середовищі й має справу в своїй діяльності з різними віковими та соціальними групами, у його роботі в органічному поєднанні виступають